

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В умовах нестабільної економічної ситуації в Україні особливого значення набувають питання побудови ефективної системи управління будь-якого суб'єкту господарювання. Одним з ключових елементів такого управління є система збору та обробки облікової інформації, яка використовується керівниками в процесі прийняття управлінських рішень. Отже, виникає необхідність побудови та застосування у практичній діяльності суб'єктів господарювання управлінського обліку, який ведеться з метою забезпечення керівництва оперативною фінансовою та не фінансовою інформацією у визначеній ними формі для планування, управління, оцінки і контролю за діяльністю підприємства.

Це стосується і діяльності бюджетних установ, які на сьогоднішній день практично не використовують систему управлінського обліку, проте саме ці суб'єкти господарювання потребують посиленого контролю за використанням бюджетних коштів. Бюджетні установи, на відміну від інших суб'єктів господарювання, мають суворі норми та регламенти, щодо сум бюджетного фінансування і можливих напрямків їх витрачання. Внаслідок такої централізації та чіткого нормативного регулювання господарських операцій, які фінансуються за рахунок державних коштів, досить тривалий час не існувало нагальної необхідності розвитку та впровадження системи управлінського обліку в бюджетних установах.. Така необхідність виникла у зв'язку зі змінами умов їх діяльності. У зв'язку з різким зменшенням бюджетної підтримки керівництво бюджетних установ активно працює над формуванням нового механізму управління, здатного адекватно реагувати на всі зміни у джерелах фінансового забезпечення і ринкової кон'юнктури. Найбільш суттєво на це вплинула поява відносної свободи щодо ухвалення окремих рішень, наприклад

у ВНЗ з'являються нові освітні послуги – набір студентів понад державне замовлення, у медичних закладах надають платні медичні та косметологічні послуги і т.п. Таким чином, виникають питання ціноутворення на платні послуги, розподілу накладних (непрямих) витрат бюджетних установ та джерел їх відшкодування, розподілу і напрямків використання коштів спеціального фонду і т.п.

У зв'язку з цим необхідним є формування відповідної класифікації витрат, вибору методу обліку витрат, а також підходів до калькулювання робіт і послуг бюджетних установ.

Для бюджетних установ впровадження системи управлінського обліку вимагає вирішення щонайменше наступних ключових задач:

- обґрунтування доцільності й розробки механізму формування відповідної організаційної структури;
- розробки методології, організації, алгоритмів і порядку його ведення;
- визначення параметрів формування облікової інформації;
- організація обліку за об'єктами калькулювання витрат;
- впровадження методики розподілу непрямих витрат;
- впровадження методики визначення собівартості товарів, робіт, послуг.

Нова парадигма управління, в основі якої лежить свобода у прийнятті управлінських рішень, зумовила потребу в формуванні інформаційної системи спрямованої на ефективність управлінських рішень. Незважаючи на розробку низки теоретичних і практичних досліджень щодо формування й виконання кошторисів бюджетних установ, на сьогодні недостатньо уваги приділяється проблемам управлінського обліку і звітності бюджетних установ, а теоретичні, методологічні й практичні питання управлінського обліку у цій сфері не отримали належного розвитку і потребують наступного дослідження.